

EL LLENGUATGE

Els mites

Deu fer cosa de vint anys, potser uns quants més —passen tan de pressa!—, que hom va fer córrer el mot d'ordre de la desmitificació: foren molts els qui, dòcils, hi van obeir, i cada un d'ells, per mitjà de la narrativa, del teatre, del cinema, de l'assaig, de l'article periodístic, cercava amb afany la seva petita parcel·la desmitificable: qui ens demostrava que tal il·lustre estadista no era sinó un pobre infel·lix mancat de grandesa, qui que tal monarca gloriós era un calçasses i un llanut, qui ens feia veure que tal escriptor famós era poc més que analfabet i qui s'escarrassava a presentar-nos tal filòleg admirat com un servidor d'interessos insospitats. No van deixar res per verd. Però ja se sap que vivim en un món regit per les lleis del moviment pendular i la fúria dels desmitificadors a ultrança, dels qui, com el personatge Hildebrand, d'Espriu, saben anticoses, fou un bon dia substituïda, obeint a una nova consigna, per una rara pruija de mitificació, que té el seu punt de manifestació més alt en el moments actuals. No passa cap dia que no ens sigui presentat com un autèntic mite vivent, o recentment extingit, un intèrpret teatral o cinematogràfic, un cantant promogut per les internacionals discogràfiques, un esportista afortunat, un aventurer audaç, o qualsevol intel·lectual o artista que hagi estat

motiu d'escàndol o que s'hagi distingit per les seves declaracions pintoresques o pels seus exabruptes singulars. Per obra d'un malabàrisme sistemàtic, hom confeïx, amb una aplicació indefallent, la categoria de mite a tota una escarafallosa munió de figures absolutament irrisòries, efímeres i irrellevants.

Bé ens cal admetre, doncs, que el concepte tradicional del mite ha sofert una modificació o, dit més exactament, una ampliació. Segons el Fabra, *mite* no significa sinó «tradicció fabulosa dels déus, herois, orígens d'un poble, etc.». Però el Diccionari de l'Enciclopèdia, més al dia, no deixa d'indicar que per *mite* també entenem «idea, figura, etc., presentades com a intocables, inqüestionables, absolutes». Aquí, teòricament, ja hi cap tothom, des del músic més escabellat i eixordador fins al titella més llastimós. Només cal que reuneixi de debò les condicions indicades en la definició. Però si la generosa mitificació actual no minva, potser haurem, un altre cop, de definir el mite, amb una significació molt més extensa, vaga i dilatada.

Albert Jané